

IN MEMORIAM

ARTHUR J. VIDICH (1922–2006)

Arthur J. Vidich, profesor sociologije i socijalne antropologije na sveučilištu *New School for Social Research* u New York Cityju, preminuo je 16. ožujka 2006. godine u svom domu u Southamptonu, Long Island, SAD.

Kao dijete slovenskih imigranata, A. Vidich je rođen 30. svibnja 1922. u SAD-u kao najmlađe dijete u obitelji. Na *University Wisconsin* 1940. započeo je studij sociologije i socijalne antropologije, no studij je morao prekinuti 1942. zbog angažmana u američkoj vojsci i operacijama za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Poslije povratka s bojišta, A. Vidich nastavlja studij na istom sveučilištu. 1947. godine. Vidich provodi šest mjeseci na Pacifičkom arhipelagu, na otoku Palua, gdje provodi istraživanja koja će kasnije postati osnovicom njegova magistarskog, a kasnije i doktorskog, rada koji dovršava 1950. na *University of Harvard* po mentorstvu profesora Barrington Moorea. Svoje profesionalno usavršavanje Vidich nastavlja kao Fulbrightov stipendist 1951. na *University of London*, a sveučilišnu karijeru kao nastavnik sociologije i socijalne antropologije započinje na *University of Puerto Rico*, nastavlja na *University of Connecticut*, da bi na kraju započeo svoju dugogodišnju predavačku karijeru na sveučilištu *New School for Social Research* u New York Cityju gdje je proveo 40 godina. Bio je pročelnik Odsjeka za sociologiju i socijalnu antropologiju, ugledni nastavnik i gost-predavač na brojnim sveučilištima širom svijeta. Objavio je nekoliko knjiga, neke u suautorstvu, a u kasnijem razdoblju nekoliko knjiga s kolegom i prijateljem Stanfordom M. Lymanom, također profesorom na istom sveučilištu. Nekoliko tekstova prof. Vidicha objavljeno je i u našoj stručnoj periodici. Među najvažnijim knjigama prof. Vidicha (u suautorstvu s J. Bensmannom) svakako treba istaknuti *Small Town in Mass Society* (prvo izdanje objavljeno je 1955) koja je pobudila iznimnu pozornost i koja je izašla u nekoliko izdanja, a koja i danas predstavlja izniman izvor i priručnik za provođenje onoga što se u sociologiju naziva *community* ili *field research*. Njegova knjiga, napisana u suautorstvu sa S. Lymanom o razvoju američke sociologije bila je potpuno pripremljena za tisak na hrvatskom jeziku ("Globus"), no zbog nespretnosti izdavača nikada, nažalost, nije objavljena.

Arthur J. Vidich u više je navrata posjetio i Hrvatsku, održavao prijateljske i kolegijalne odnose s brojnim kolegama, osobito s prof. Ivanom Kuvačićem. Jedan je od osnivača međunarodnog kursa na temu *Social Stratification in Comparative Perspectives* koji se (s nešto izmijenjenim nazivom) već više od 20 godina održava na *Interuniversity Centre for Postgraduate Studies* u Dubrovniku, održao je nekoliko predavanja na Filozofskom fakultetu u Zagrebu kao i u Hrvatskom sociološkom društvu. Siguran sam da će ga se svi koji su ga poznavali, družili i prijateljevali s njim, sjećati s nizom pozitivnih asocijacija jer je uvijek bio spreman pomoći – u profesionalnom, ali prije svega u ljudskom smislu, s nizom malih nezamjetljivih gesta, ali vrlo značajnih poteza. Imao je iznimno pronicljiv pogled na svijet, uočavao je sitnice te je sve oko sebe poticao na specifičnu "sociološku imaginaciju". Supruga Mary Vidich koja je preminula 2003. godinama je bolovala od Parkinsonove bolesti, a i sam je prof. A. Vidich preminuo od posljedica dugotrajnoga malignog oboljenja. No, ni bolesti, ni komplicirana obiteljska situacija nisu ga zaustavljali u njegovu intelektualnom zanimanju.

Posljednjih je godina pisao svoju "intelektualnu biografiju", kako mi je najavio u nekoliko e-mail poruka posljednje dvije godine. "Radim uporno na svojoj intelektualnoj biografiji koju sam nazvao *With a Critical Eye: an Intellectual's Experience in America* ... ili nešto slično tome...Ta knjiga – projekt drži me na životu... Stanje mi se ne poboljšava, iako se niti ne pogoršava ... to su zadovoljstva onoga što neki nazivaju 'zlatni period života'...(prosinac, 2005)". Posljednju godinu života, njegovo se zdravstveno stanje ipak znatno pogoršalo. "Dragi Ognjene i obitelji, drago mi je da ste svi dobro... Kod mene, nažalost, stvari nisu tako dobre... Imao sam udar u siječnju 2004, pa

zatim nekoliko operacija...sada sam pod 24-satnim nadzorom medicinskog osoblja, no još uvijek mogu odgovarati na e-mailove i tvoja me čestitka za Novu godinu vrlo obradovala. Vrijeme mi prolazi u igri s unucima, igranju karata i pisanju – koliko to još mogu. Bivši me studenti također posjećuju...”

Moje osobno sjećanje na profesora Arhura Vidicha bit će obilježeno kroz prizmu njegova ne-sebičnog angažmana da moj boravak u SAD-u kao Fulbrightova stipendista u dva navrata u SAD-u olakša, da meni i obitelji pomogne u snalaženju te da svojim savjetima, znanjem i prijateljstvom pridonese i mom boljem životu. Ne sumnjam da su iskustva i drugih kolega, koji su imali čast upoznati ga, slična ili čak identična. Uvjeren sam da će njegovo djelo biti uskoro kritički valorizirano, a njegov lik biti zapamćen u najboljem svjetlu. Neka mu je vječna hvala na svemu!

Ognjen Čaldarović